

سبقت‌گویی

اُستادانه

همانند یک اُستاد یاد بگیرید!

خلاصه دانش خانواده و جمعیت ویراست دوم

فهرست مطالب

۲	فصل اول: تشکیل خانواده (پیش از ازدواج)
۱۱	فصل دوم: تشکیل خانواده (حین ازدواج)
۱۹	فصل سوم: تحکیم خانواده
۲۹	فصل چهارم: ایمن سازی خانواده؛ آسیبها و راهکارها
۳۹	فصل پنجم: فرزندآوری و فرزندپروری
۴۶	فصل ششم: جمعیت

فصل اول: تشکیل خانواده (پیش از ازدواج)

نیازهای اساسی جوان

نیازهای جوان او را به حرکت و تکاپو سوق می‌دهد. یکی از مهمترین نیازهایی که جوان در خود احساس می‌کند، احتیاج به همراهی از جنس مخالف است نیازی که باید به درستی مدیریت شود. ۱. نیاز عاطفی: هر فردی، هم به ارتباط و تعامل با دیگران نیازمند است و هم به محبت کردن و مورد محبت واقع شدن. مزلو روان‌شناس انسان‌گرا در بیان سلسله نیازهای انسان، سومین نیاز اساسی وی را تعلیق‌پذیری و محبت می‌داند. ۲. نیاز جنسی: یکی از مهمترین نیازهای زیستی، ارضای غریزه جنسی است. اگر این نیاز و نیاز عاطفی به طریقی جز ازدواج پاسخ داده شود، دختران و پسران با آسیب‌ها و مشکلات بسیاری روبه‌رو می‌شوند آسیب‌هایی که جبران آن دشوار و در برخی موارد ناممکن خواهد شد.

آسیب‌های ارتباط با جنس مخالف

از آنجا که غریزه جنسی بسیار قوی است و بسیاری از امور ذهنی، عاطفی، روانی و رفتاری انسان را درگیر خود می‌کند افراد برای سامان دادن به آن به راهکارهایی دست می‌زنند که آنها را به کژراهی می‌کشاند. از جمله این راهکارها «دوستی با جنس مخالف» و «روابط آزاد با جنس مخالف» است.

یک. دوستی با جنس مخالف

ارتباط با جنس مخالف با دوستی آغاز می‌شود. دوستی با جنس مخالف که هوس‌آلود بوده و همراه با کشش جنسی است، در قرآن نکوهش شده است. دوست‌گیرندگان از جنس مخالف هر چند اهل نماز و ذکر و دعا باشند از آن رو که به لوازم ایمان خود پایبند نبوده‌اند، اعمال نیکشان تباه شده است و در آخرت زیانکار می‌گردند.

علل دوستی با جنس مخالف

۱. مشارکت اجتماعی یا علمی: در این نوع روابط ارتباط دختر و پسر در محدوده روابط انسانی است، بی‌آنکه تمایل‌های نفسانی در آن وجود داشته باشد. این روابط فراتر از محدوده درس یا کار مشخص شکل نمی‌گیرد. ۲. همسریابی: گاه افراد به منظور یافتن همسری مناسب به روابط دوستانه با جنس مخالف می‌پردازند. ۳. شناخت جنس مخالف: برخی از جوانان با هدف آشنایی و شناخت خصوصیات ویژه جنس مخالف با آنها دوست می‌شوند تا روابط خود را با فردی که در آینده با او ازدواج می‌کنند، بر اساس این شناخت تنظیم نمایند حال آنکه: از طریق دقت در ویژگی‌های پدر و مادر و خواهر و برادر نیز می‌توان با

خصوصیات ویژه جنس مخالف آشنا شد. و همچنین دوستانی که از جنس مخالفاند هر یک ویژگی‌های فردی دارند که یقیناً همسر آینده خصوصیات متفاوت با آن ویژگی‌ها خواهد داشت. ۴. خلأ عاطفی: کمبود محبت و عدم ارضای عاطفی از مسیر درست، برخی دختران و پسران را به سوی دوستی‌های بی‌سرانجام با جنس مخالف سوق می‌دهد. ۵. احساس قدرت: برخی با برقراری ارتباط با جنس مخالف در بین دوستان هم سنخ خویش جایگاه و اعتبار خاصی برای خود احساس کرده، خود را قدرتمند می‌پندارند. ۶. فرار از مشکلات: عده‌ای به جای حل منطقی مسائلی زندگی برای فرار از مشکلات به خوش‌گذرانی با جنس مخالف روی می‌آورند. ۷. سردی و یکنواختی زندگی: از آنجا که این روابط همراه با شور و هیجان خاصی است، برخی با استقبال از آن در صدد گریز از یکنواختی زندگی هستند. ۸. تأثیر ماهواره و اینترنت: برخی فیلم‌ها یا سایت‌های غیراخلاقی که از طریق شبکه‌های ماهواره‌ای یا اینترنت مورد استفاده قرار می‌گیرند، انگیزه شدیدی برای ارتباط بی‌ضابطه با جنس مخالف ایجاد می‌کند. ۹. لذت جنسی: بسیاری از پسران و برخی از دختران برای دستیابی به لذت‌های جنسی، به بهره‌گیری از عواطف جنس مخالف و ارتباط با او اقدام می‌کنند. ۱۰. فرهنگ خانوادگی: روابط بی‌ضابطه با جنس مخالف در برخی خانواده‌ها امری عادی است که در نتیجه فرزندان بر پایه این آداب رشد می‌یابند.

پیامدهای دوستی با جنس مخالف

۱. ایجاد اختلال در تمرکز فکری: روابط با جنس مخالف می‌تواند تمرکز فرد را به هنگام تحصیل مختل کند. ۲. ایجاد اضطراب: این نوع روابط معمولاً پنهانی و همراه با اضطراب در درازمدت انسان را دچار ضعف اراده و برخی مشکلات روانی می‌کند. ۳. ایجاد ناراحتی‌های روحی: این نوع روابط در ماه‌های اول همراه با هیجان و شادی است ولی پس از چند ماه نگرانی نسبت به آینده این روابط و احساس حقارت از اینکه شخص بازپچه امیال دیگری شده است، سبب ناراحتی‌های روحی و روانی هر دو یا یکی از آنها می‌شود. ۴. ضعف اعتماد: معمولاً این روابط همراه با بی‌اعتمادی نسبت به یکدیگر است. ۵. تضعیف حمایت‌ها: این روابط اگر آشکار باشد، به دلیل تعارض با هنجارهای خانوادگی و اجتماعی، مورد حمایت قرار نمی‌گیرد. ۶. کاهش شانس ازدواج: دختران و پسرانی که سابقه دوستی با جنس مخالف دارند، معمولاً شانس کمتری برای ازدواج موفق خواهند داشت. این ضایعه برای دختران بیشتر است. ۷. افزایش ازدواج‌های ناپایدار: در این دوستی‌ها، روابط دختر و پسر بیشتر بر اساس جاذبه‌های ظاهری شکل می‌گیرد، نه بر پایه همتایی بین طرفین که شرط اساسی یک ازدواج موفق است. وقتی هیجان‌ات فروکش کند، نقص‌ها نمایان شده، به کاهش رضایتمندی زناشویی و اختلافات خانوادگی می‌انجامد. ۸. آسیب به دختران: در این دوستی معمولاً عشق با هوس یکی دانسته می‌شود. در بسیاری از این دوستی‌ها هرچند انگیزه اولیه روابط دوستانه بوده است بزرگترین گوهر وجودی دختر به یغما می‌رود و عفت او لکه‌دار می‌گردد. ۹. ارتکاب گناه: این روابط حرام و گناه آلود است.

لذت گناه می‌رود، ولی عقاب و عذاب خداوند باقی می‌ماند. حضرت علی (ع) فرمود: ای مردم تقوا پیشه سازید زیرا صبر بر تقوا آسان‌تر بر کيفر الهی است.

مهارت های رفتاری در روابط با جنس مخالف

اگر احساس کردید نسبت به فردی از جنس مخالف خود علاقه‌مند شده‌اید؛

۱. با وجود کشش شدید امیال نفسانی، حریم الهی را در روابط با او پاس دارید و این روایت را به خاطر داشته باشید: **فداوند به جوانی که بندگی می‌کند، بر فرشتگان مباحثات می‌کند و می‌فرماید بنده مرا بنگرید که به خاطر من از تمایلات نفسانی خود پشیم پوشیده است.** ۲. برای پرهیز از وابستگی: یک. احساس خود را بروز ندهید؛ دو. با یکدیگر تعامل کاری نداشته باشید؛ سه. نگاه و رفتار خود را کنترل کنید زیرا احساسات بدون کلام نیز انتقال می‌یابد؛ چهار. برای حفظ شخصیت و احترام خود به گونه‌ای رفتار نکنید که او احساس کند شما اهل روابط ناسالم هستید؛ پنج. اگر فکر می‌کنید او فردی مناسب برای ازدواج شماست، اگر پسر هستید مستقیماً یا با واسطه و اگر دختر هستید، با کمک فردی امین و با تجربه نظر او را در مورد ازدواج جویا شوید. ۳. چنانچه از طریق گفتگوی اینترنتی با کسی آشنا شده و قصد ازدواج با او را دارید؛ یک. مراقب باشید که بسیاری از اطلاعات داده شده ممکن است واقعیت نداشته باشد؛ دو. بکوشید گفتگوی شما از حوزه ادب و عقل خارج نگردد و احساسات شما نیز کنترل شده باشد؛ سه. ارتباط خود را در قالب خواستگاری رسمی شکل دهید و با دیدار حضوری او و خانواده اش اطلاعات خود را واضح سازید. ۴. در صورتی که فردی با وجود وعده‌هایش به شما بی‌وفایی کرد و از ازدواج با شما سر باز زد، شکست عاطفی خویش را مدیریت کنید و نگذارید عواطف و احساسات امید به زندگی و رشد و کمال را در شما ضعیف سازد. ۵. اگر به این نتیجه رسیدید که فردی که به او دل بسته‌اید صلاحیت همسری شما را ندارد هر چه زودتر رابطه خود را قطع کنید و بدانید؛ فراموشی فردی که به او دل بسته بودید نیاز به زمان دارد. همیشه به خودتان یادآوری کنید که چه بسا در ازدواج با او خوشبخت نمی‌شدید و... از حرف زدن، رد و بدل کردن پیامک و... و هر آنچه احساسات شما را شعله‌ور می‌سازد پرهیزید. رابطه را به صورت ناگهانی قطع کنید تدریجی رابطه احتمال برقراری مجدد آن را بالا می‌برد. قبل از بیان تصمیم به قطع رابطه، همه واکنش‌ها و پاسخ‌های طرف مقابل را پیش‌بینی و برای آن جوابی آماده کنید. از هر چه ممکن است شما را به یاد او بیندازد پرهیز کنید. هرگاه ذهن شما ناخودآگاه به او مشغول شد «أعوذ بالله من الشيطان الرجيم» بگویید. روابط دوستانه خود را با بستگان و دوستان خوب خود بیشتر کنید. با افراد با ایمان فعال و با نشاط دوست شوید. از تنهایی پرهیزید زیرا وسوسه و فکر او بیشتر سراغ شما خواهد آمد و... ۶. اگر متوجه شدید که باید ارتباط با جنس مخالف خود را قطع کنید و او شما را به آبروریزی تهدید کرد نگران نباشید. زمانی که قطع رابطه از طرف شما باشد

این نشانه پاکی شماسست و دیگران نیز نظر مثبتی درباره شما می‌یابند اعتماد بنفس داشته باشید اگر به هر دلیل در مقابل تهدیدهای او سستی نشان دهید او با مشاهده تأثیر رفتارش بر دامنه تهدیدات خود خواهد افزود. ۷. از دوستی و رفت‌وآمد با جنس مخالف به امید ازدواج در آینده بپرهیزید زیرا: این روابط مورد رضای خدا نیست و گناه شمرده می‌شود. اگر او با شما ازدواج کند ممکن است پس از ازدواج اعتماد لازم را به یکدیگر نداشته باشید. اگر با شما ازدواج نکند، سبب سرخوردگی شما خواهد شد و شما احساس می‌کنید تحقیر شده‌اید. اگر پس از مدت‌ها دوستی و ارتباط با فردی به این نتیجه رسیدید که ازدواج با او به مصلحت شما نیست و این رابطه را قطع کردید دچار عذاب وجدان خواهید شد. اگر در آینده با فرد دیگری ازدواج کنید؛ گاهی اوقات در زندگی شما مشکلاتی ایجاد خواهد شد، معمولاً احساس می‌کنید به همسران خیانت کرده‌اید زیرا در گذشته قلب و ذهن خود را در اختیار دیگری قرار داده بودید و همسر آینده برای شما جذابیت لازم را نخواهد داشت؛ قلب لطیف‌تر از آن است که هر چندوقت یک بار شیفته یکی گردد عشق اولین تکرار نخواهد شد. در صورتی که او نیز ازدواج کند احساس می‌کنید به همسر آینده او نیز خیانت کرده‌اید. در تمامی آن ایامی که به امید ازدواج با فردی خواستگارهای متعدد خود را رد می‌کنید فرصت ازدواجی پاک را از خود سلب می‌کنید. اگر فردی به شما وعده ازدواج داد از او بخواهید تا به طور رسمی خواستگاری کند زیرا چه بسا امکان ازدواج با او به دلایلی همچون مخالفت خانواده او و یا خانواده شما وجود نداشته باشد. اگر قصد ازدواج با کسی را دارید هر چه زودتر اقدام به خواستگاری نمایید و پس از توافق طرفین ازدواج کنید و بدانید تا زمانی که عقد ازدواج خوانده نشود امکان دارد او با دیگری ازدواج کند.

دو. روابط آزاد با جنس مخالف و پیامدهای آن

این روابط به معنای روابط جنسی بر اساس میل و اراده خود فرد و رضایت طرف مقابل است و به جز رضایت دختر و پسر محدودیت دیگری نمی‌پذیرد؛ ۱. آسیب‌های روانی: زیاده‌روی در ارضای غریزه جنسی نه تنها باعث ارضای کامل نمی‌شود بلکه آسیب‌زا نیز خواهد بود. به تعبیر شهید مطهری «در این مورد هر چه عرضه بیشتر گردد هوس و میل به تنوع افزایش می‌یابد». ۲. آسیب رسیدن به زنان عفیف: بیشترین آسیب‌های ارتباط آزاد متوجه زنان است. ۳. بروز آسیب‌های عاطفی: ارضای نیازهای عاطفی باید کنترل شده و قانون مدار باشد. تعاملات عاطفی زن و مرد آسیب‌های فردی و اجتماعی فراوانی در پی دارد. ۴. بروز آسیب‌های معنوی: روابط آزاد زن و مرد از مصادیق شهوترانی شمرده می‌شود. بر اساس روایات اهل بیت (س) شهوت گذرگاه شیطان، سرسخت‌ترین دشمنان، فاسدکننده دین و بیمارکننده عقل است و افسوس در قیامت را به دنبال دارد. کسی که عقل او بر شهوتش غلبه کند برتر از ملائکه می‌گردد و کسی که شهوت او بر عقلش غلبه کند از چهارپایان پست تر خواهد شد. ۵. کاهش ازدواج و محرومیت از منافع آن: هنگامی که افراد به راحتی و با صرف هزینه کم امکان رسیدن به اهداف خود را داشته باشند و بتوانند از این طریق خود را ارضا

کنند انگیزه زیادی برای جایگزینی شیوه‌هایی همراه با مسئولیت نخواهند داشت. ۶. کاهش لذت جنسی: گرچه ارتباط آزاد نیاز جنسی را برآورده می‌کند، استمرار این وضعیت و تجربه مکرر محرک‌های جنسی، آستانه تحریک جنسی را بالا برده، لذت جنسی واقعی را به مرور کاهش می‌دهد. ۷. تنزل جایگاه زنان: در این جوامع جایگاه بسیاری از زنان از انسانی محترم به کالای جنسی عمومی تنزل می‌یابد به گونه‌ای که مردان به بسیاری از زنان به چشم یک کالا می‌نگرند تا از آن بهره‌برند و سپس رها کنند. ۸. آسیب‌های مربوط به سلامت: در جوامعی که اخلاق مدرن جنسی گسترش یافته معیار اصلی در برقراری ارتباط با جنس مخالف، جاذبه‌های جسمانی زنان است. از این رو آنان با تمرکز بر جسم خود برای جذب جنس مخالف، دچار آسیب‌های مربوط به سلامت، از جمله رژیم غذایی افراطی برای داشتن اندامی جذاب، شده‌اند. آزادی در رفتارهای جنسی موجب گسترش بیماری‌های جنسی به خصوص بیماری مهلک ایدز شده است. ۹. گسترش سوءاستفاده جنسی: آشکار ساختن جاذبه‌های جنسی از سوی زنان منجر به تحریک جنسی مردان می‌شود و چون قدرت جسمانی آنان بیشتر است خشونت‌های جنسی نسبت به زنان در محیط تحصیل و کار و جامعه گسترش می‌یابد. ۱۰. دغدغه دائمی برای برآوردن نیاز جنسی: روابط جنسی خارج از محدوده خانواده زودگذر و موقت است و فرد نسبت به استمرار رابطه متعهد نمی‌گردد. ۱۱. بلوغ زودرس و گسترش رفتارهای جنسی بدون مسئولیت: حیازدایی از رفتارهای آشکار جنسی و دسترسی آزادانه به اطلاعات جنسی، سبب کاهش سن بلوغ و بیداری زودرس غریزه جنسی می‌شود. در نتیجه دختران و پسران چندین سال قبل از ازدواج به روابط جنسی روی می‌آورند. ۱۲. پرشمار شدن زنان سرپرست خانوار: با تولد کودک انتساب او به مادر روشن است ولی اثبات پدری مرد قطعی نیست. حال اگر مادر سرپرستی کودک را بپذیرد، محکوم به پذیرش سرپرستی فرزندی بدون حمایت پدر خواهد بود و این امروزه یکی از معضلات جهان غرب است. ۱۳. رواج انحرافات جنسی: آزادی زن و مرد توأم با پوشش‌های هوس‌انگیز زنان میل شهوانی را در مردان چنان برانگیخته است که بسیاری از آنان بر اثر فزونی هیجان‌های غریزه جنسی به جنون جنسی مبتلا شده‌اند. به همین دلیل تجاوزهای جنسی به کودکان، همجنس‌بازی و ارتباط جنسی با انواع حیوانات در اروپا و آمریکا رواج یافته است. ۱۴. سردی روابط همسران: به دلیل عرضه گسترده جاذبه‌های جنسی زنان و سهولت ارضای جنسی مردان با هر زنی روابط عاطفی بسیاری از زن و شوهرها سرد و کم‌رنگ شده است. هر چه روابط جنسی قبل از ازدواج کمتر باشد زندگی مشترک پایدارتر است و فرد نیز خوشبخت‌تر، سالم‌تر و موفق‌تر است. رابطه جنسی در چارچوب زندگی مشترک از لحاظ فیزیکی و عاطفی رضایت‌بخش‌تر از رابطه جنسی آزاد است. ۱۵. توجه افراطی به مسائل جنسی: در جامعه‌ای که تحریک جنسی فراوان باشد بسیاری از افراد در مدتی طولانی متوجه مسائل جنسی‌اند بی‌آنکه به مسائل عمیق و سازنده بیندیشند. در این محیط‌ها فعالیت‌های علمی و حساسیت‌های اجتماعی و سیاسی کاهش می‌یابد. کشور سوئد به کمیته رفع تبعیض علیه زنان سازمان ملل گزارش داد: دولت سوئد معتقد است که در صورت جداسازی دختران و پسران،

